

V Praze 7. února 2019
Čj.: 43/19

Stanovisko

k

návrhu zákona o náhradě újmy způsobené povinným očkováním

I. Úvod

V zákoně se navrhuje, aby stát odškodnil újmu na zdraví, která vznikla v důsledku pravidelného, zvláštního nebo mimořádného očkování ve smyslu zákona o ochraně veřejného zdraví, neboť v souvislosti s novým občanským zákoníkem se podmínky a pravidla odškodňování takto vzniklé újmy změnila - odpovědnost za újmu na zdraví vzniklou povinným očkováním již nenesou poskytovatelé zdravotních služeb.

II. Připomínky a návrhy změn

Zpráva o hodnocení dopadů regulace (RIA) patrně dobře vyhovuje jako důvodová zpráva k zákonu (což komise RIA nemůže posoudit), avšak hodnocení dopadů je provedeno nedostatečně a uváděné dopady nelze ověřit.

Text RIA má necelých 6 stran (a dvě strany shrnující tabulky), i tak je však zpráva příliš rozsáhlá, nejspíše proto, že přebírá části důvodové zprávy. Zdá se, že zpráva RIA sleduje logiku důvodové zprávy, logika RIA, která by vedla ke značnému zkrácení zprávy RIA, ve zprávě zřetelná není, mimo názvy kapitol.

Popis problému a popis existujícího právního stavu v podstatě obsahují shodná tvrzení a vysvětlení, týkající se nedostatečnosti současné právní úpravy poté, kdy vstoupil v platnost nový občanský zákoník. Pro důvodovou zprávu je popis patrně správný, z hlediska RIA zcela chybí kvantifikace tohoto problému – tedy zejména počet případů újmy na zdraví v důsledku povinného očkování, a na základě charakteru újmy rozsah zdravotních následků a vyplývajících omezení poškozených osob/rodin například v posledních letech. Na základě „popisu problému“ tedy víme, že existuje nedostatek v právní úpravě, ale o skutečných důsledcích tohoto nedostatku, o rozsahu důsledků, tedy o obtížích, které v důsledku nedostatečné právní úpravy skutečně vznikají, se nedozvídáme nic.

Kapitola nazvaná popis cílového stavu uvádí principy odškodnění státem v případě újmy vzešlé z očkování s tím, že zdravotní následky způsobené očkováním budou stanoveny vyhláškou. Vzhledem k povaze řešeného problému je popis cílového stavu dostačující, pro účely RIA je příliš podrobný a rozsáhlý, což je dáno tím, že je přebírán z důvodové zprávy, patrně bez zvážení účelnosti textu pro účely RIA.

Rizika jsou uváděna mechanicky a bez ohledu na smysl hodnocení dopadů regulace. Za riziko se tedy považuje, že v případě nepřijetí zákona „i nadále budou moci očkované osoby, kterým vznikne újma v důsledku povinného očkování, bez možnosti domoci se náhrady vzniklé újmy.“ Z pohledu zdůvodnění zákona se snad jedná o tvrzení dostatečné, z pohledu RIA však nikoliv. Z pohledu RIA není rizikem jenom či hlavně to, že poškození očkováním nebudou moci žádat o náhradu újmy, ale to, že poškození bude mít pro poškozené, případně jejich rodiny, následky ve skutečném životě - což zpráva opomíjí.

Dotčené subjekty jsou identifikovány správně.

Zvažované varianty řešení jsou zjevně formální v případě každé z nich, mimo jednu zvolenou se hned uvádí, že se jedná o variantu nevhodnou a proč. Z textu je patrné, že varianta 2 a varianta 3 vůbec neměly být voleny jako varianty a jsou v textu zprávy nadbytečné. Z pohledu obecných zásad postačuje v tomto případě pouze varianta 4. Z metodického hlediska se v případě varianty 4 nejedná o popis varianty, ale o jediné tvrzení „vznikne nový zákon“. Popis této varianty je více než dostatečně uveden v kapitole 1.5. Popis cílového stavu.

U varianty 4 je uvažována pouze újma na zdraví, nikoliv odškodné v případě úmrtí. Předkladatel v § 3 návrhu zákona uvádí „Náhrada za duševní útrapy osoby blízké (§ 2959 občanského zákoníku) se neposkytuje.“

Zpráva RIA neobsahuje část identifikace nákladů a přínosů.

Vyhodnocení nákladů a přínosů obsahuje několik čísel, a to jednak náklady na administraci nové agendy na Ministerstvu zdravotnictví, jednak „odhad“ plnění státu vůči poškozeným. Ani jedno z čísel není vysvětleno, tím méně doloženo nebo snad dokonce založeno na faktech. „Odhad“ nákladů není odhadem, uváděná čísla jsou nevěrohodná, nepodložená, zpráva RIA o nákladech regulace žádnou skutečnou informaci neposkytuje a nelze tedy odhadnout, jaké náklady budou s novým zákonem spojeny. Přínosy se rovněž neuvádějí. Na rozdíl od nákladů lze přijmout nevyřčený předpoklad, že odhad přínosů by byl v daném případě natolik komplikovaný a nejistý, že jinak než kvalitativně je uvádět nemá smysl.

Stanovení nevhodnější varianty je formální, protože samy varianty byly stanoveny formálně a z pohledu RIA zbytečně, neboť zvolená varianta byla známa předem.

Jako varianty by patrně mohl být rozveden alespoň rozsah případů výplaty odškodného – pouze újma na zdraví či též odškodné v případě úmrtí.

Přezkum účinnosti regulace je formální, obsahuje obecná tvrzení, z nichž není jasné, jak se bude regulace přezkoumávat, jak se pozná, zdali je účinná či nikoliv.

III. Shrnutí připomínek

1. Zpráva RIA neuvádí varianty řešení – PK RIA navrhuje doplnit variantu výplaty odškodného v případě úmrtí.
2. Zpráva RIA neobsahuje konkrétní informace o rozsahu problému, nákladech navrženého zákona a o jeho dopadech. PK RIA doporučuje doplnit:
  - kvantifikaci problému – uvést počty případů a charakter poškození zdraví či úmrtí v důsledku povinného očkování v posledních např. 10 letech;
  - podložit fakty či podrobněji vysvětlit odhad nákladů na státní rozpočet – a to jak pro odhad zavedení nové agendy na Ministerstvu zdravotnictví, tak zejména odhad rozsahu plnění v příštích letech;
3. Podrobněji a konkrétně popsat, jaké skutečnosti a jakým způsobem se budou hodnotit při přezkumu regulace v příštích letech.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh zákona o náhradě újmy způsobené povinným očkováním doporučen vládě ke schválení** za předpokladu zohlednění výše uvedených **připomínek**.

Vypracoval:

RNDR. Jan Vozáb, Ph.D.

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

v. r.

předsedkyně komise